

Kevät 2018

Venäjän-kaupan barometri

#barometri

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Yrittäjät

Tietoja tutkimuksesta

- Tutkimuksen tekemistä ovat rahoittaneet Suomalais-Venäläinen kauppakamari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari ja East Office of Finnish Industries sekä Suomen Yrittäjät ry. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy.
- Barometritutkimus selvittää suomalaisten **Venäjän kauppaa käyvien johtajien ja päättäjien näkemyksiä** Venäjän kaupan ja Venäjällä olevan liiketoiminnan **toteutuneesta kehityksestä** edellisten 6 kk:n aikana, **näkymiä** seuraavien 6 kk:n ajalle ja **investointeja** Venäjälle. Samalla selvitetään vastaajien arviota **Venäjän talouden kehitysnäkymistä**.
- **Tutkimus on toteutettu kaksi kertaa vuodessa** – keväällä ja syksyllä, yhteensä 33 kertaa vuoden 2002 keväästä lähtien.
- Tutkimuksen perusjoukon muodostavat Suomalais-Venäläisen kauppakamarin jäsenyrityksiä edustavat henkilöt ja muiden Venäjän kauppaa käyvien suomalaisten yritysten ylin johto/asiantuntijat.
- Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin ennakkoinformoituina puhelinhaastatteluina. Puhelinhaastattelut tehtiin ajanjaksolla 14.3.-3.4.2018. **Haastatteluja tehtiin 300 kpl**. Yhden haastattelun kesto oli noin 10 minuuttia.
- Tuloksia ei ole painotettu.

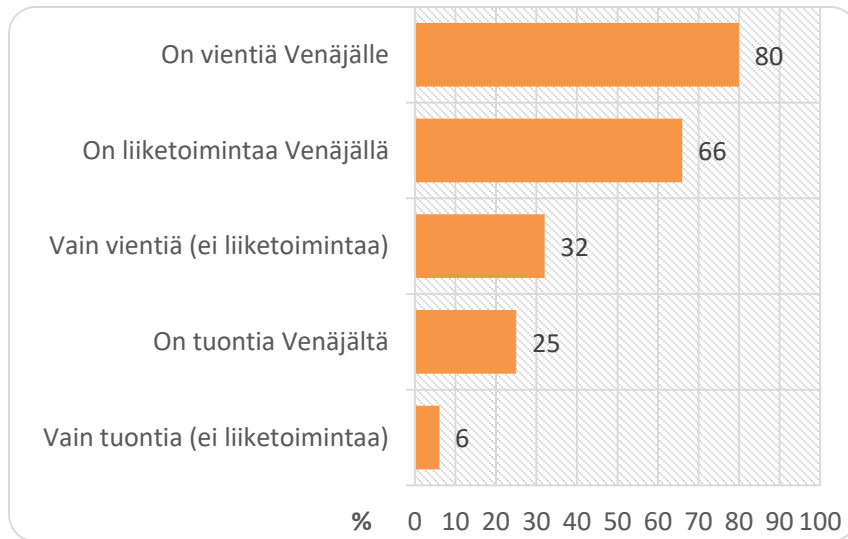
Mitä toimintaa yrityksillä on?

(Mitä tutkimuksessa tarkoitetaan "Venäjän-kaupalla"?)

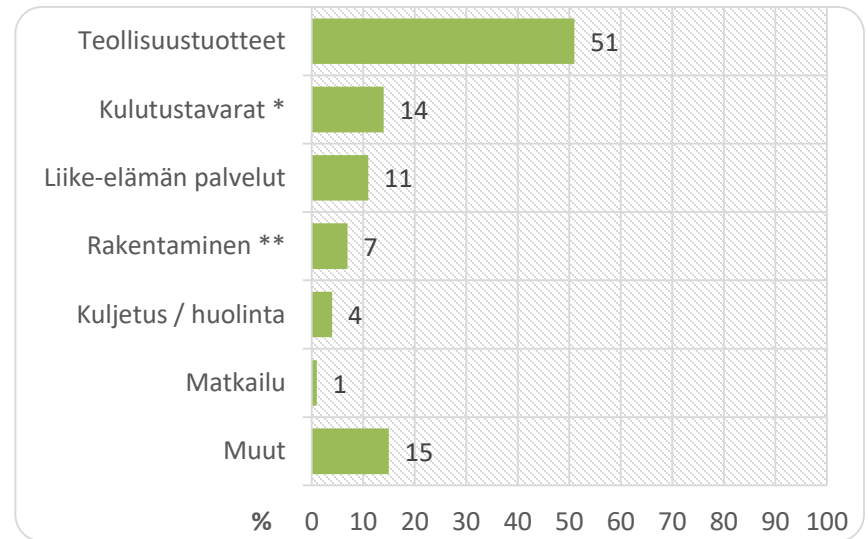
- Liiketoimintaa Venäjällä
 - Myynti- tai markkinointiyksikkö (tytäryhtiö, edustusto)
 - Tuotteiden ja / tai palvelujen tuotantoa Venäjällä
 - Muuta toimintaa Venäjällä
- Vientiä Venäjälle
- Tuontia Venäjältä
- Kaikkien näiden yhdistelmiä

Vastaajien taustat

Yrityksen toiminta Venäjällä

Venäjän-viennin toimialat

* Kestokulutushyödykkeet ja päivittäistuotteet

** Rakentaminen, talopakettit, rak. tarvikkeet ja -projektit

Saldoluku

- Toteutunutta kehitystä edellisten 6 kk:n aikana ja näkymiä seuraavien 6 kk:n aikana arvioidaan 5-portaisella asteikolla:
 - 5 = *kasvanut / kasvaa paljon*
 - 4 = *kasvanut / kasvaa jonkin verran*
 - 3 = *pysynyt / pysyy ennallaan*
 - 2 = *supistunut / supistuu jonkin verran*
 - 1 = *supistunut / supistuu paljon*
- Saldoluku = kasvun ja supistumisen erotus = $(5+4) - (2+1)$. Kasvua kokeneiden tai odottavien yritysten osuudesta prosentteina vähennetään supistumista kokeneiden tai odottavien osuus.
- Jos saldoluku on 0, on kasvun ja supistumisen yrityksiä yhtä paljon. Positiivinen luku ilmaisee kasvavien yritysten määrällistä ylivoimaa supistuvien yritysten määrään nähden ja negatiivinen vastaavasti kasvavien yritysten alivoimaa.

Miltä nyt näyttää?

Venäjän talous

”Toivon, että tilanne Venäjällä pysyy vakaana ja vielä lisää vakautuisi. Vaikuttaisi positiivisesti kaupankäyntiin.”

— *Vastaajien kommentteja*

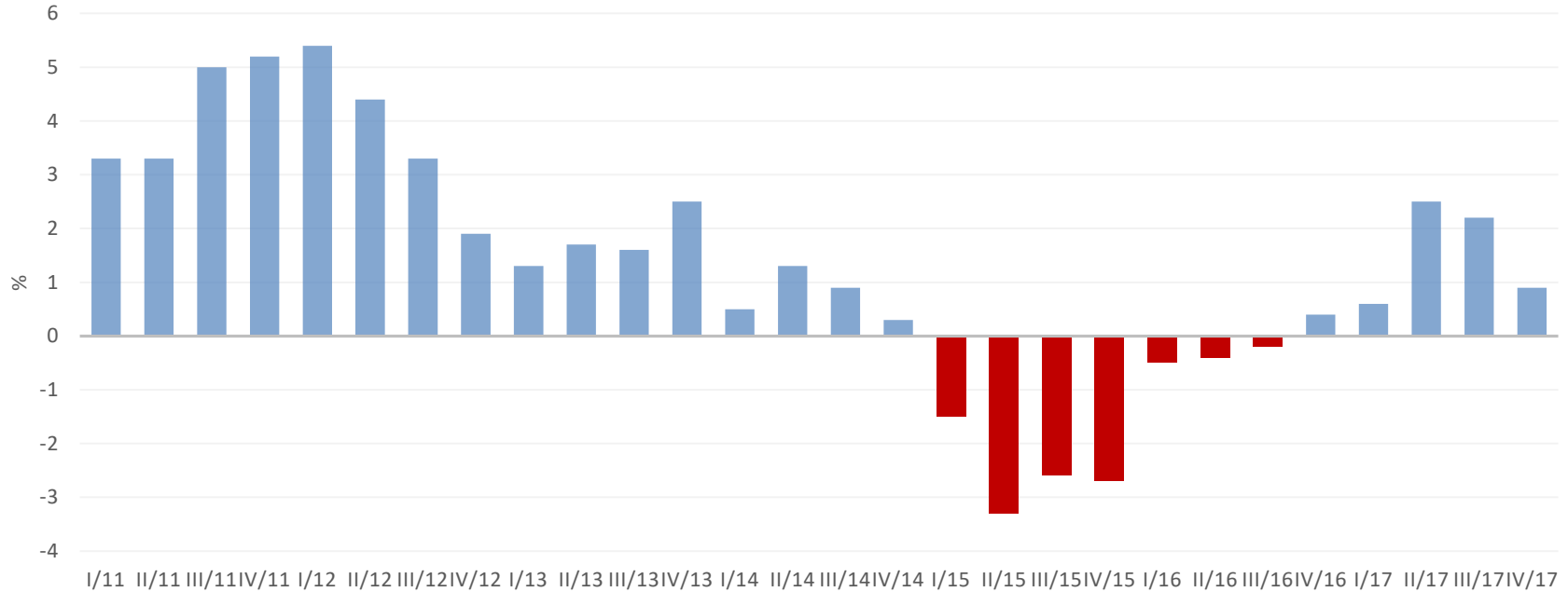
”Sanktiot ovat laittaneet venäläiset yritykset tekemään itse asioita, ovat lisänneet omaa tuotantoa. Tämä on positiivista maalle.”

— *Vastaajien kommentteja*

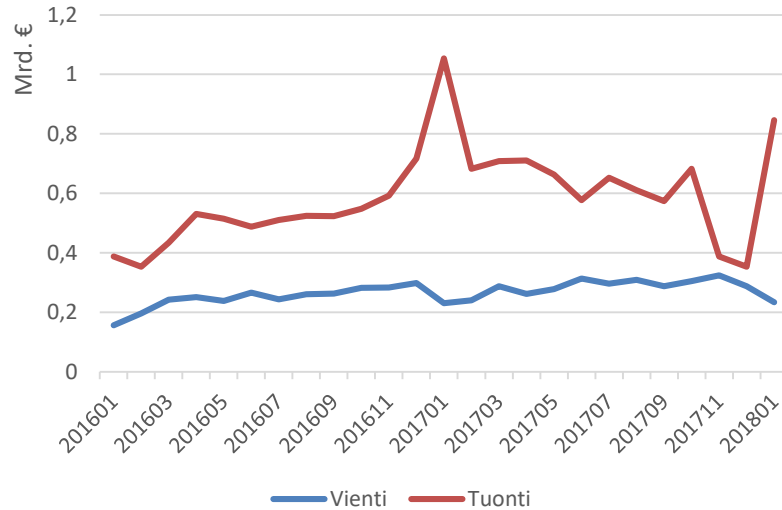
Venäjän BKT:n muutos (y/y)

BKT:n kasvu kvartaaleittain

Lähde: Rosstat

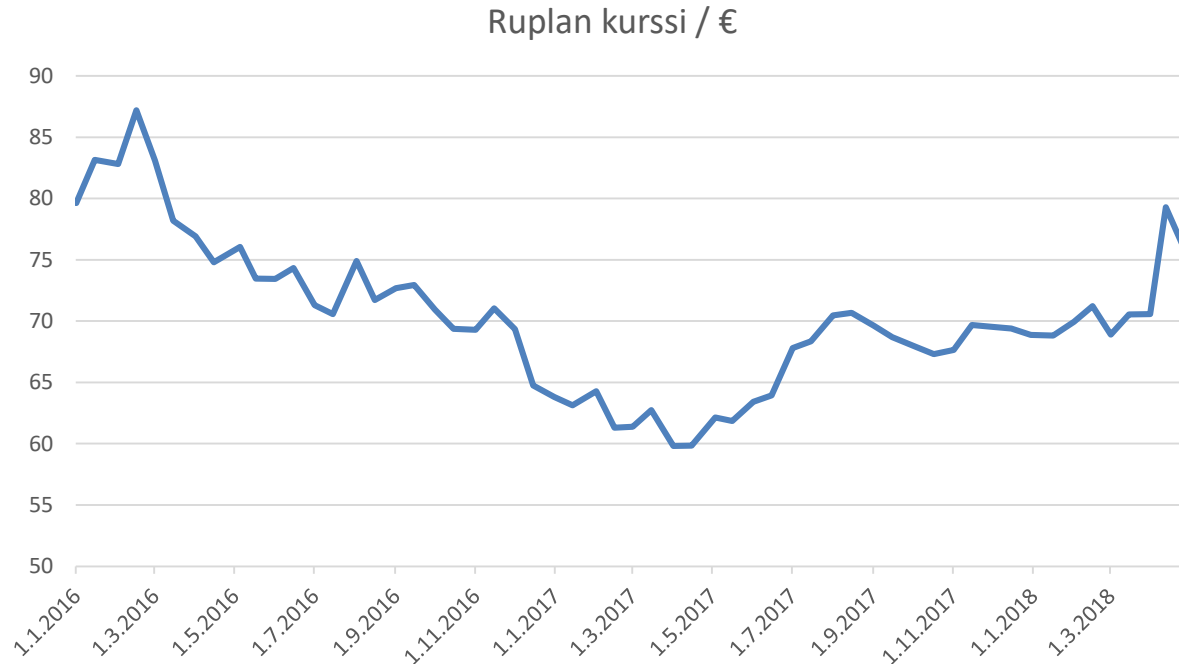
Suomen ja Venäjän kauppa

- Vuonna 2017 vienti Venäjälle kasvoi 15 prosenttia.
- Tuonti Venäjältä kasvoi kolmanneksen edellisvuodesta.

Lähde: Tullin ulkomaankaupan kuukausitilasto, joulukuu 2017

Ruplan eurokurssi

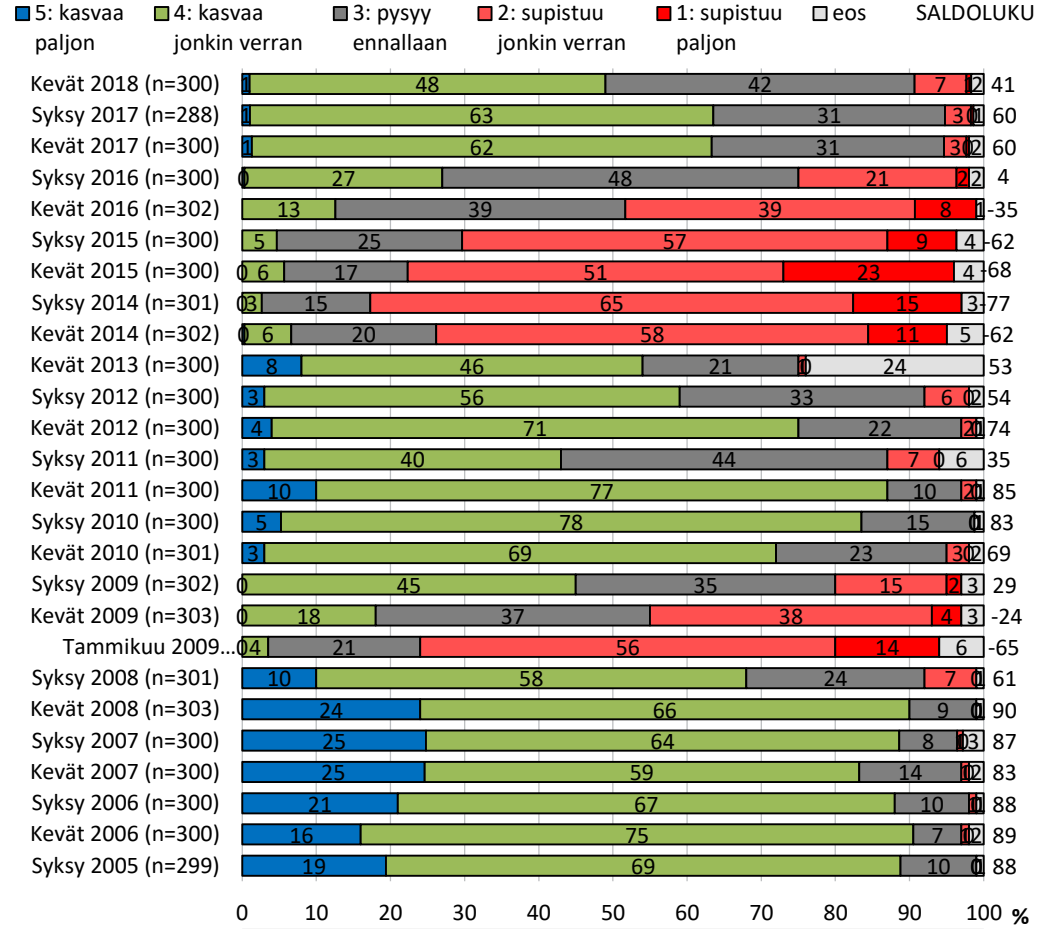

RUB 75,2
(29.4.2018)

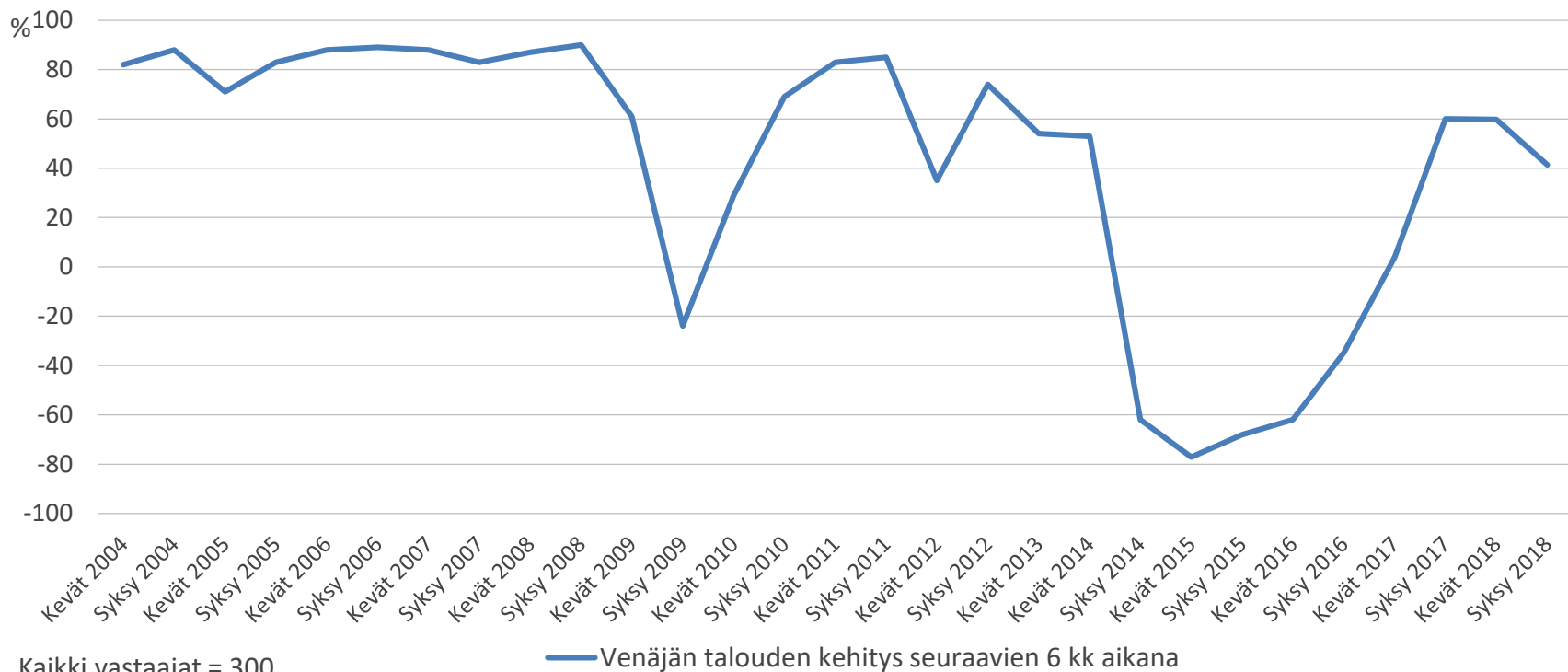
Lähde: Venäjän keskuspankki

Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana

- Enää alle puolet uskoo Venäjän talouden kasvuun, kun vielä syksyllä kasvuun uskoi kaksi kolmannesta
- Hieman yli 40 % odottaa nollakasvua ja vain harva uskoo uuteen taantumaa
- Juuri kukaan ei odota kasvun olevan voimakasta

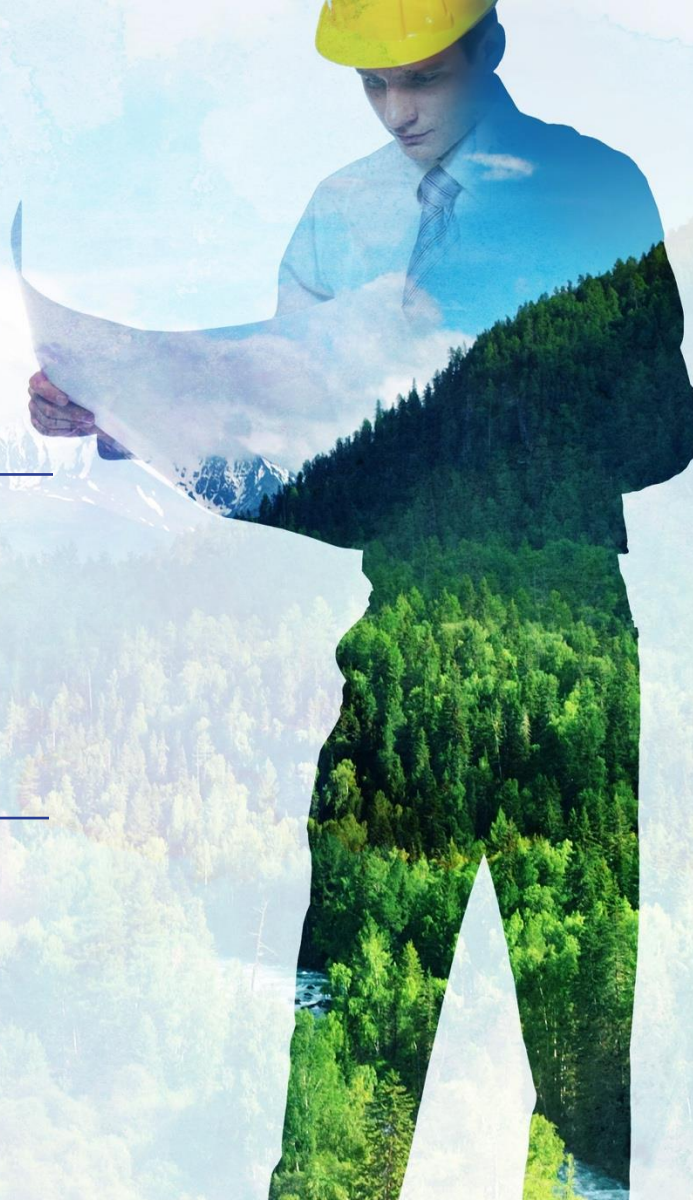
Venäjän talouden kehitys seuraavien 6 kk:n aikana, saldoluku

Kaikki vastaajat = 300

Liiketoiminta Venäjällä

”Tilanne näyttää huomattavasti paremmalta verrattuna vuosi sitten tilanteeseen.”

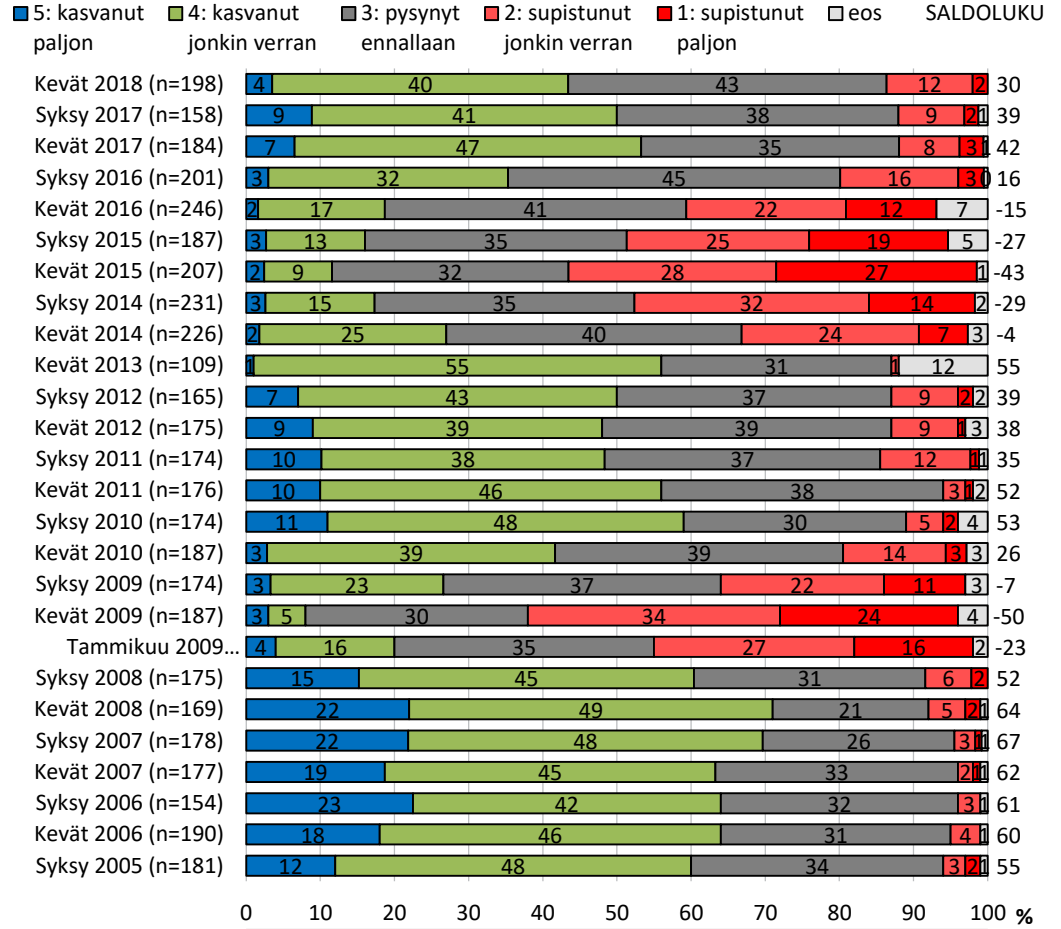
— *Vastaajien kommentteja*

”Ei tehdä Venäjän liiketoiminnassa
suuria muutoksia - ei isoja panostuksia,
mutta ei vähennetäkään.”

— *Vastaajien kommentteja*

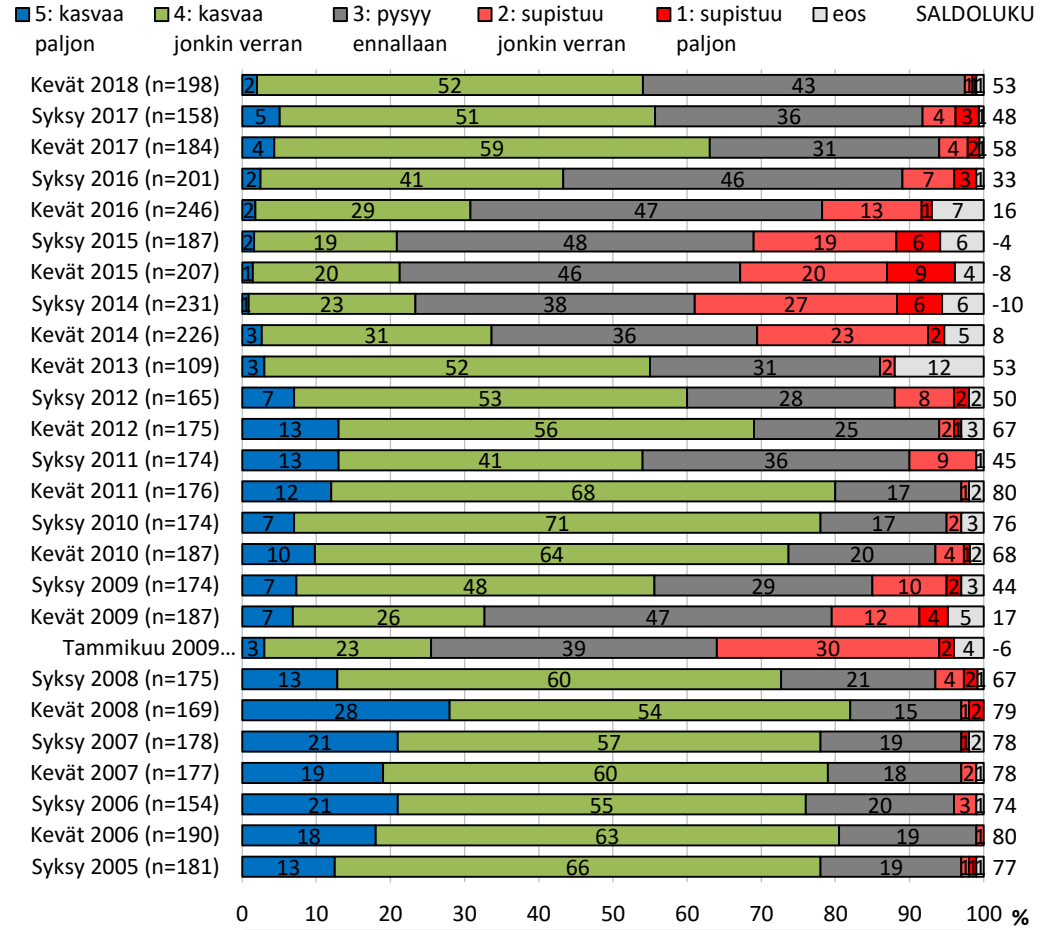
Liiketoiminta Venäjällä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Yli 40 % ilmoittaa liiketoimintansa kasvaneen, mutta vain harvalla kasvua on ollut paljon
- Liiketoiminnan supistumisesta kertoo lähes 15 % yrityksistä
- Teollisuuden alan yritykset ja suuremmat yritykset ovat menestyneet muita paremmin

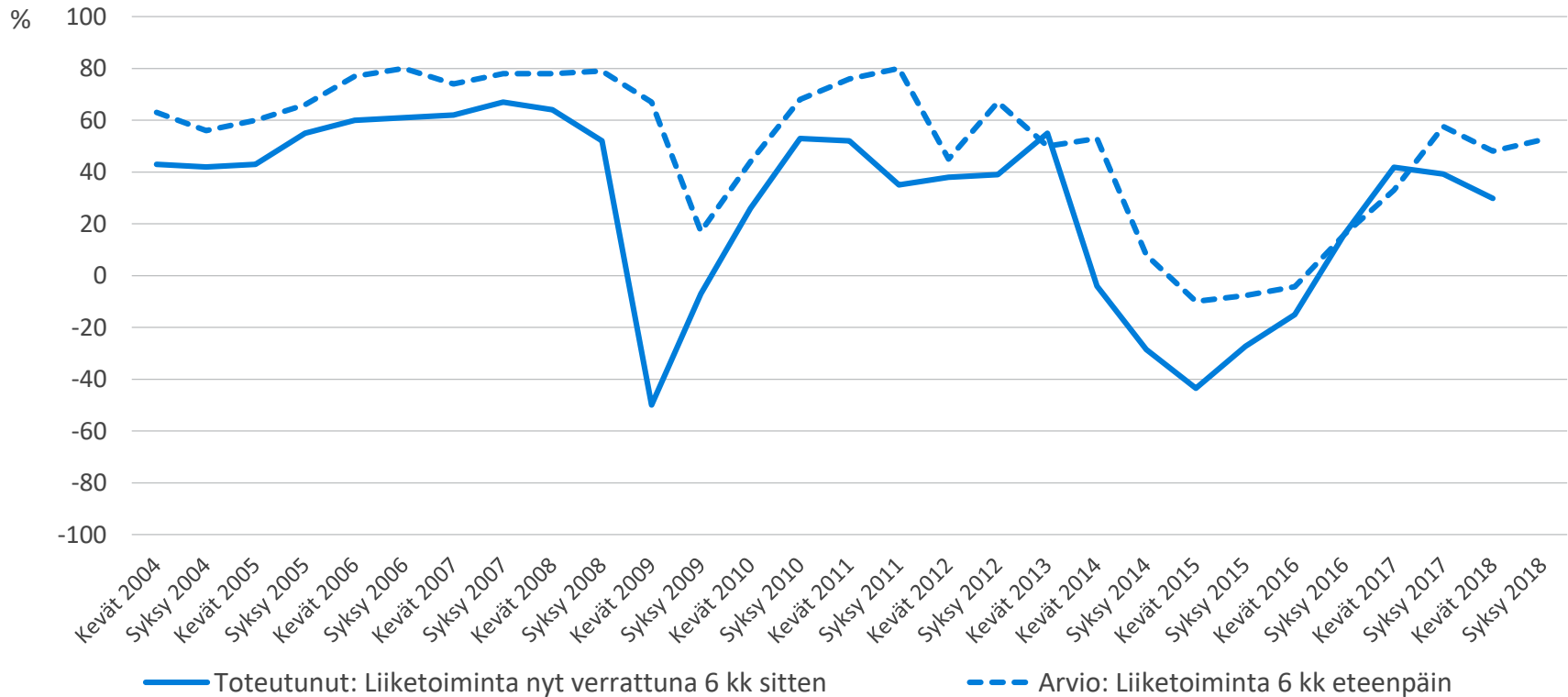

Liiketoiminta Venäjällä seuraavan 6 kk aikana

- Yli puolet vastaajista odottaa liiketoiminnan kasvua seuraavalta puolelta vuodelta
- Lähes kukaan ei odota liiketoimintansa supistuvan
- Optimistisimpia ovat suuret yritykset

Liiketoiminta, saldoluovut

Vienti Venäjälle

”Venäjän kauppaa ei tule lopettaa
vaan keskittyä siihen mitä viedään.”

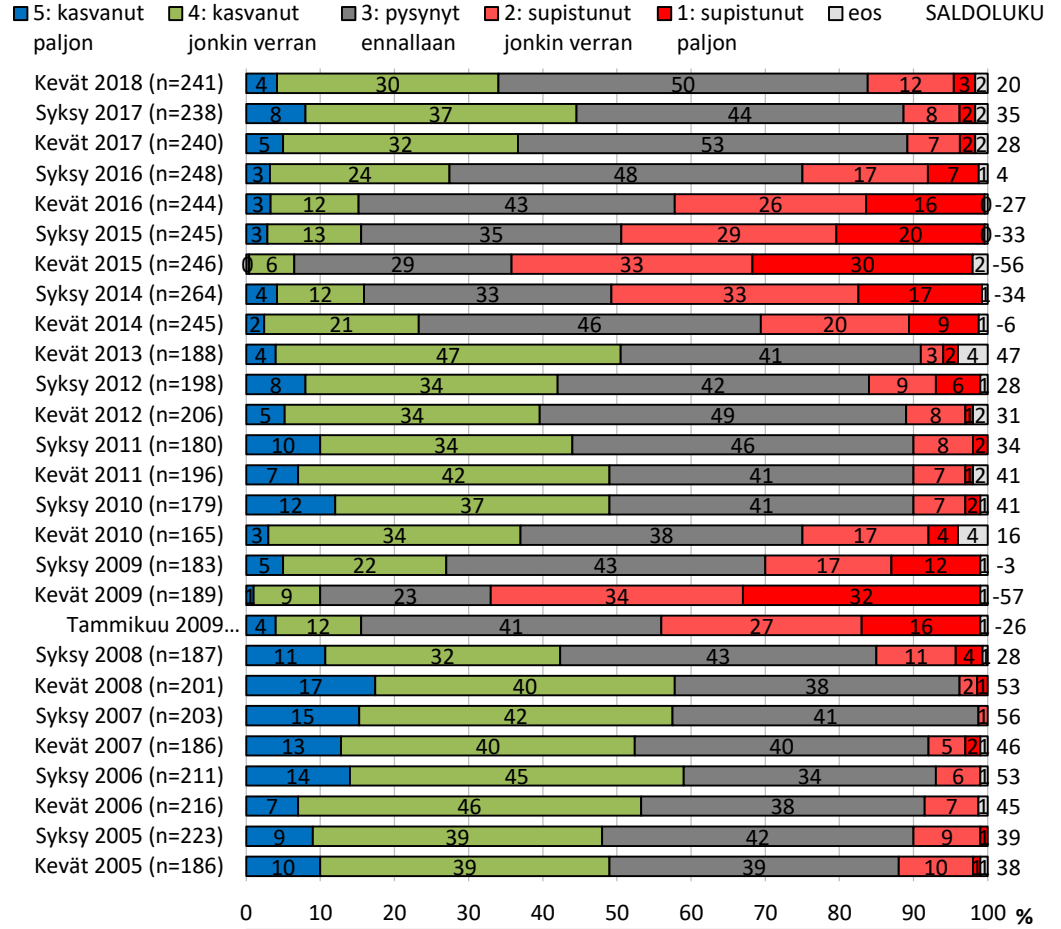
— *Vastaajien kommentteja*

”Venäjä on hyvin kaksiteräinen miekka - mahdollisuus ja toisaalta paikkana toimia vähän kimurantti. Olemme silti optimistia - iso mahdollisuus meille.”

— *Vastaajien kommentteja*

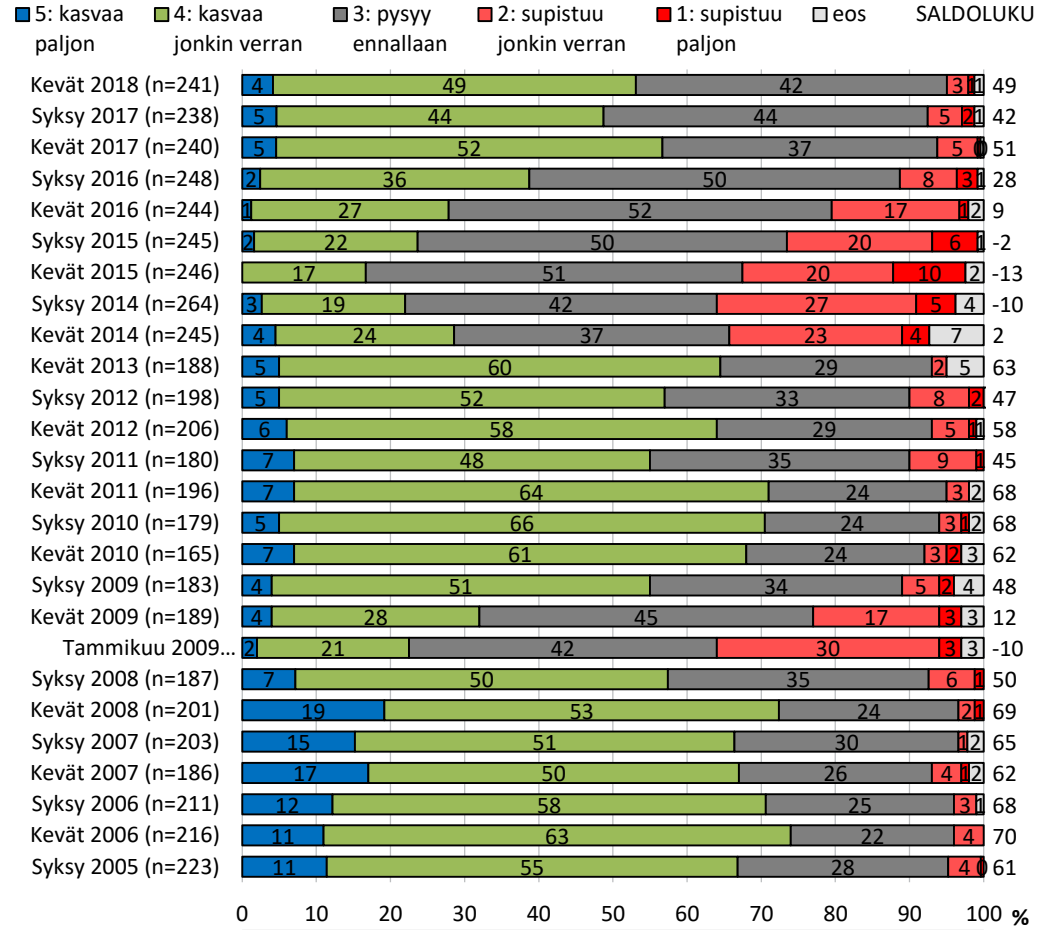
Vienti Venäjälle nyt verrattuna 6 kk sitten

- Vienti on kasvanut hieman yli kolmasosalla vastanneista
- 15 %:lla vientimäärä on supistunut
- Palveluiden, kuljetuksen ja suunnittelun toimialoilla vienti on kasvanut muita toimialoja useammalla yrityksellä

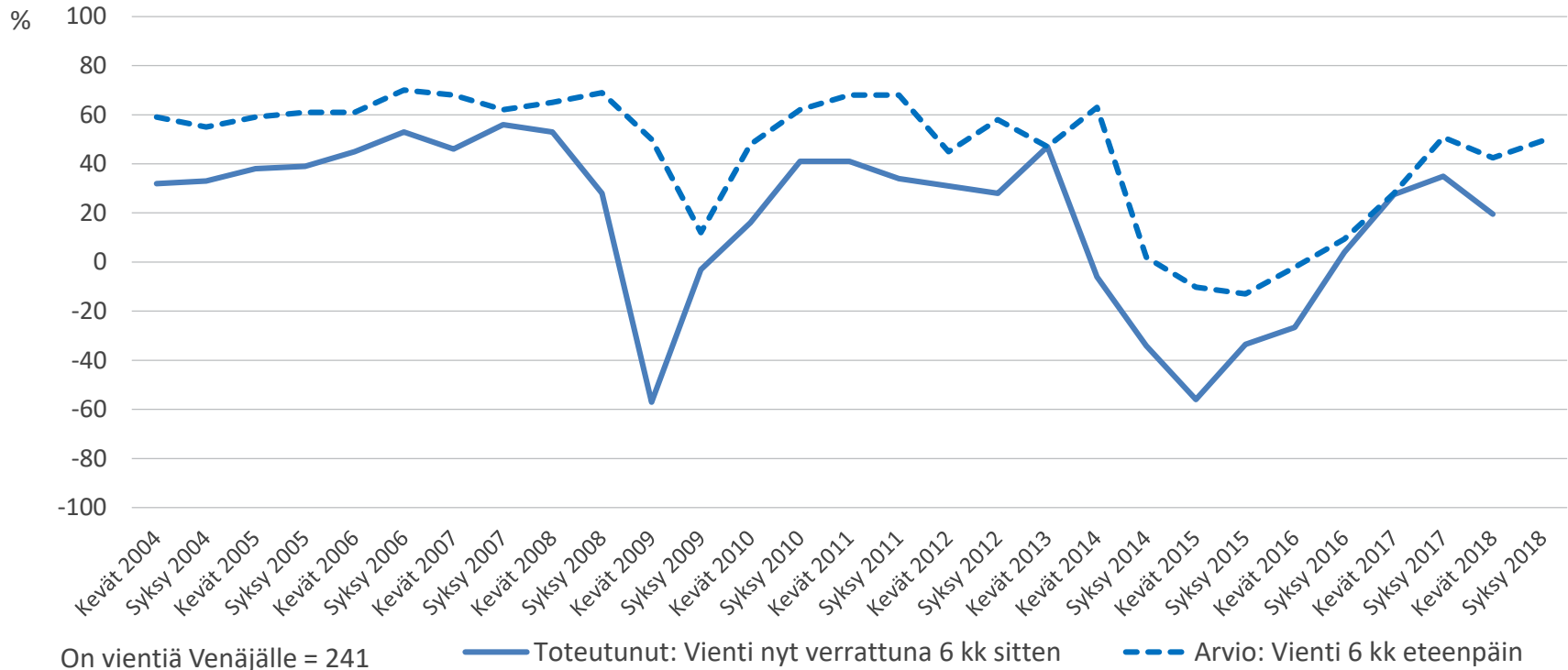

Vienti Venäjälle seuraavan 6 kk aikana

- Optimismi viennin suhteen kasvanut syksystä. Yli puolet vastaajista odottaa viennin kasvavan tulevan puolen vuoden aikana
- Palveluiden, kuljetuksen ja suunnittelun toimialoilla yritykset hieman muita optimistisempia
- Harva odottaa voimakasta viennin kasvua

Vienti, Saldoluvut

Tuonti Venäjältä

“Yrittämistä pitää jatkaa vastoinkäymisistä huolimatta. On molempien maiden etu.”

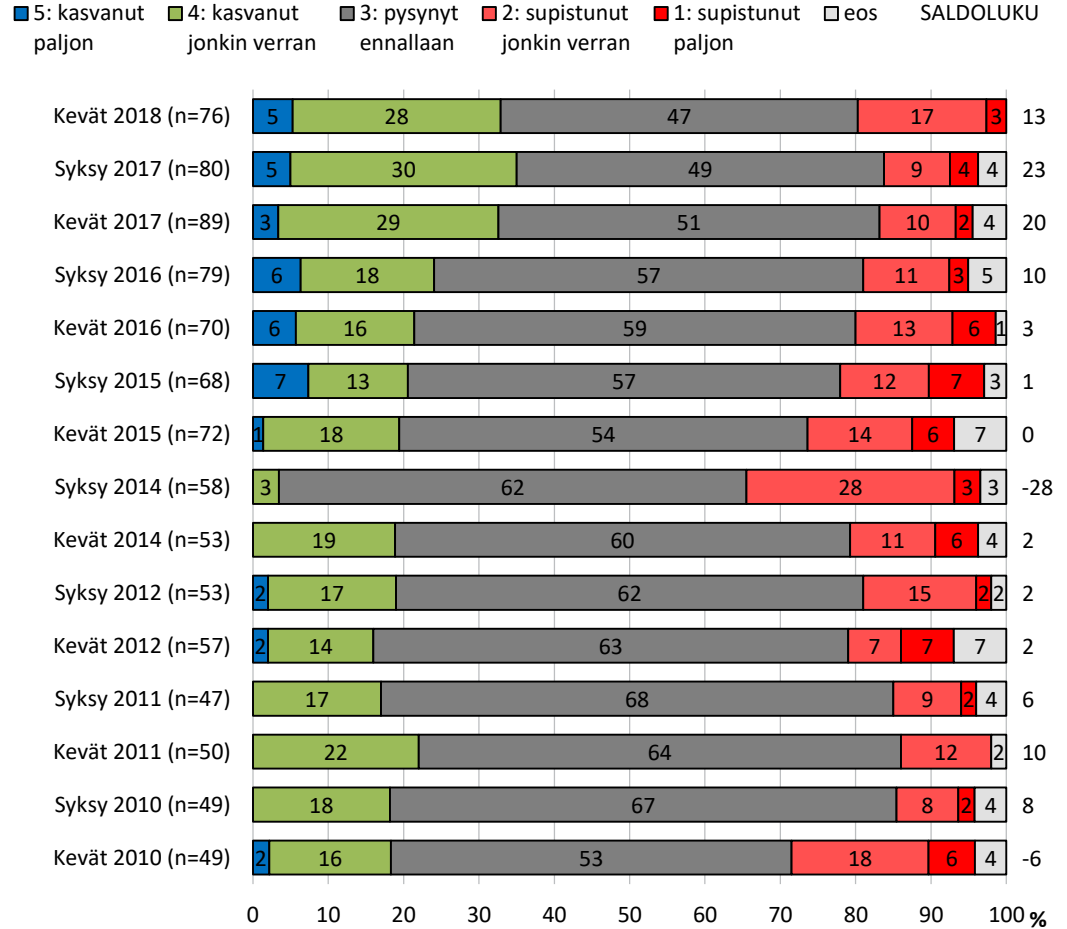
— *Vastaajien kommentteja*

”25 vuotta olen tehnyt Venäjän kauppaa - nyt politiikka menee pahimpaan mahdolliseen suuntaan. Lisää haasteita tulee.”

— *Vastaajien kommentteja*

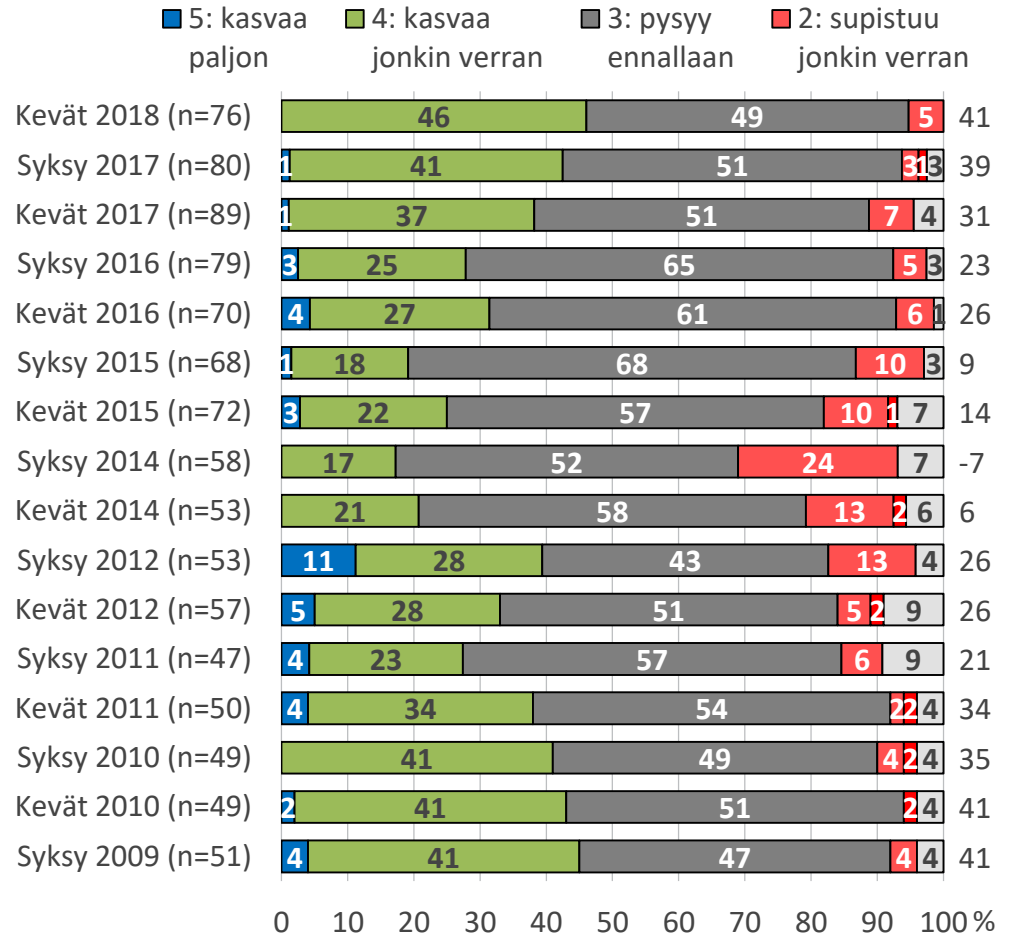
Tuonti Venäjältä nyt verrattuna 6 kk sitten

- Tuonnin kasvu heikentynyt hieman syksystä
- Joka kolmannen yrityksen tuonti Venäjältä on kasvanut, mutta viidesosa raportoi supistumisesta
- Tuonnin kehitys heikointa teollisuusyritysten joukossa muihin toimialoihin verrattuna

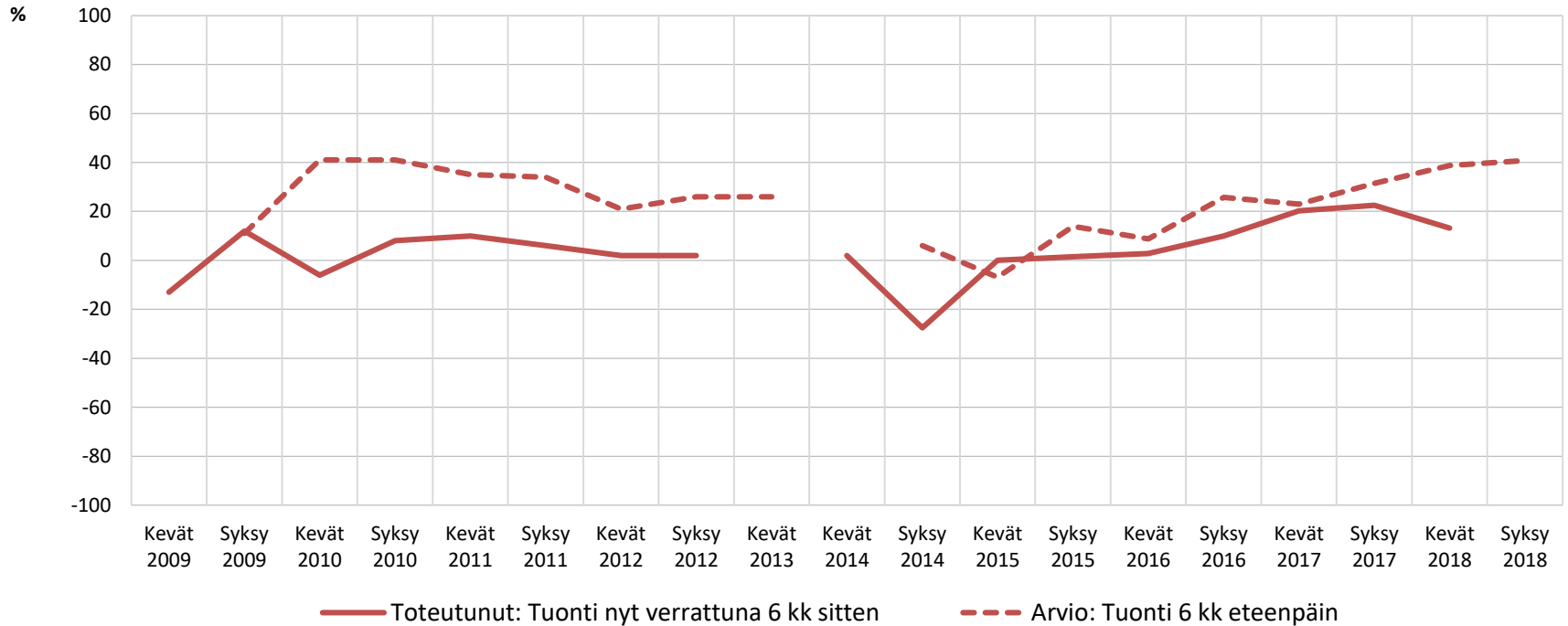

Tuonti Venäjältä seuraavan 6 kk aikana

- Tuonnin kasvua odottavien osuus korkeimmillaan 10 vuoteen
- Erityisesti palveluiden, kuljetuksen ja suunnittelun aloilla odotukset tuonnin kasvulle ovat kaikkein positiivisimmat

Tuonti, Saldoluvut

Investoinnit Venäjällä

”Toivotaan, että Venäjän markkinat lähtevät kasvamaan ja suomalaiset innostuvat niistä. Näen positiivisena Venäjän-kaupan kehittymisen.”

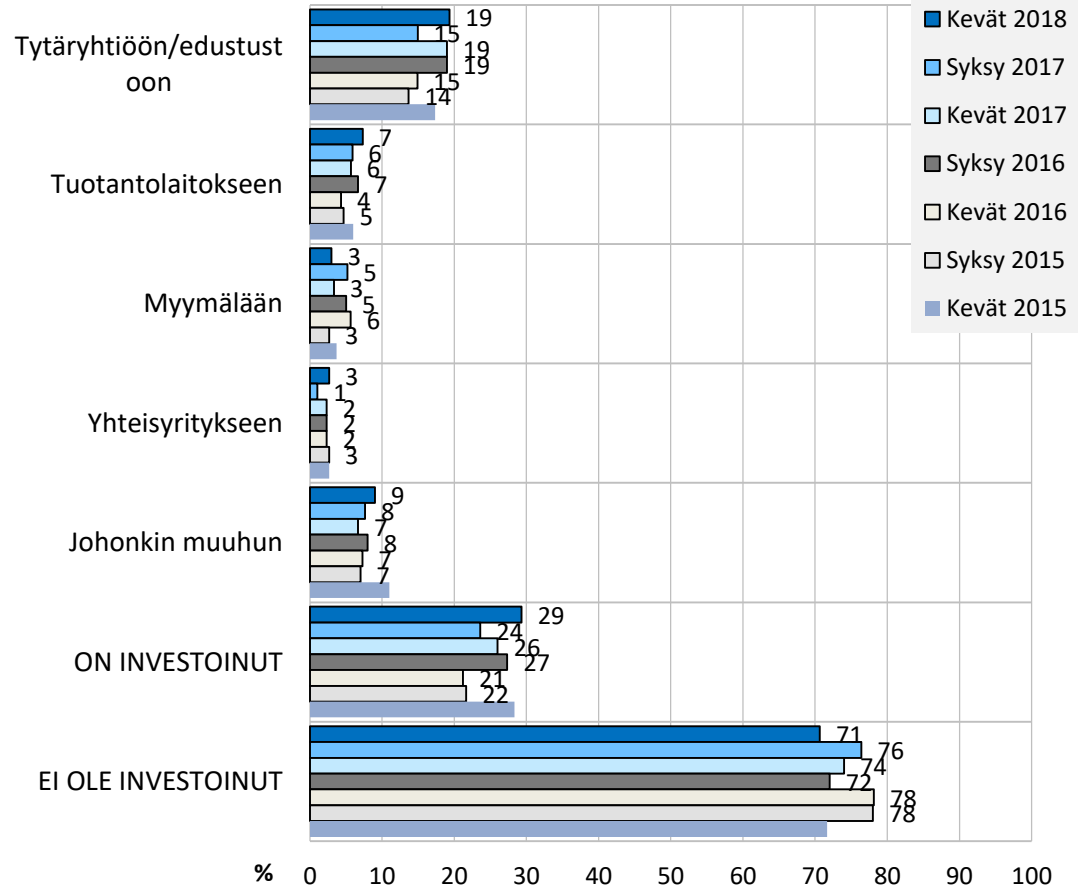
— *Vastaajien kommentteja*

”Ennustettavuus on surkeaa Venäjällä.”

— *Vastaajien kommentteja*

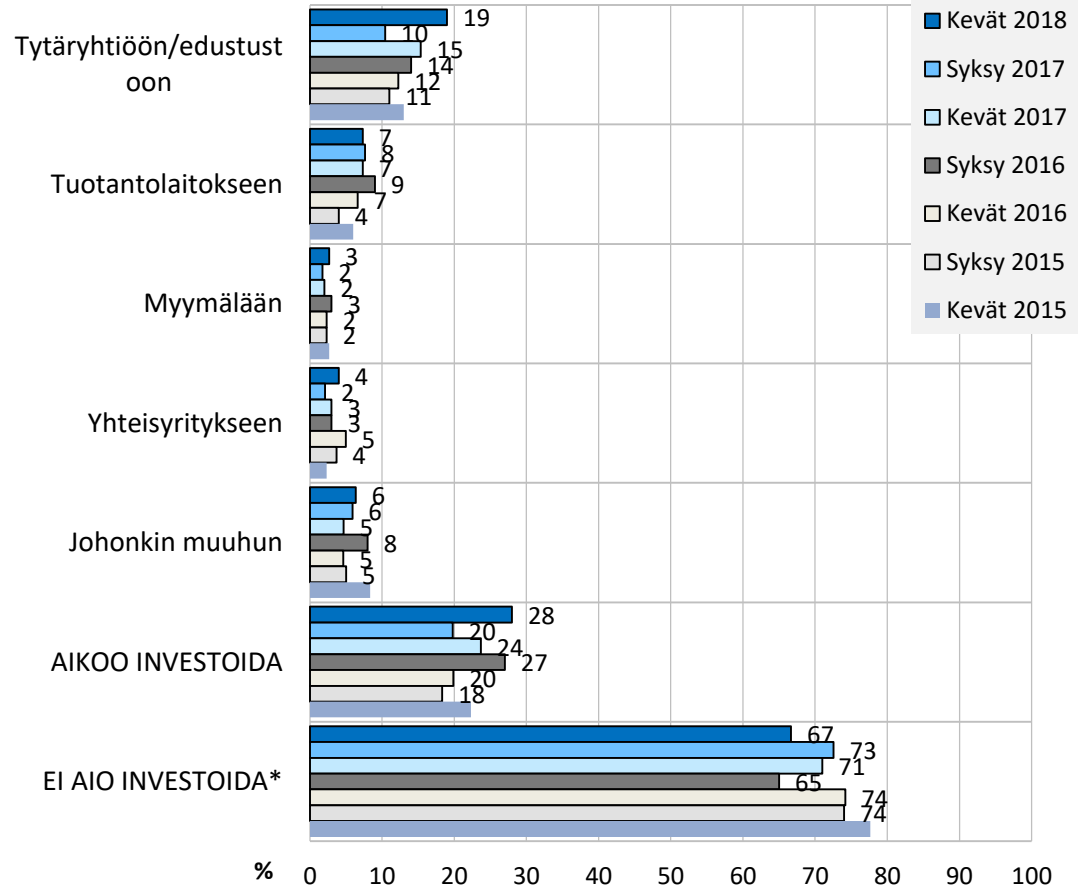
Yritys on investoinut Venäjälle viimeisten 12 kuukauden aikana

- Investoineiden määrä on korkeimmillaan sitten syksyn 2016
- Investoinnit ovat suuntautuneet tytäryhtiöön/edustustoon, yhteisyritykseen tai muihin kohteisiin

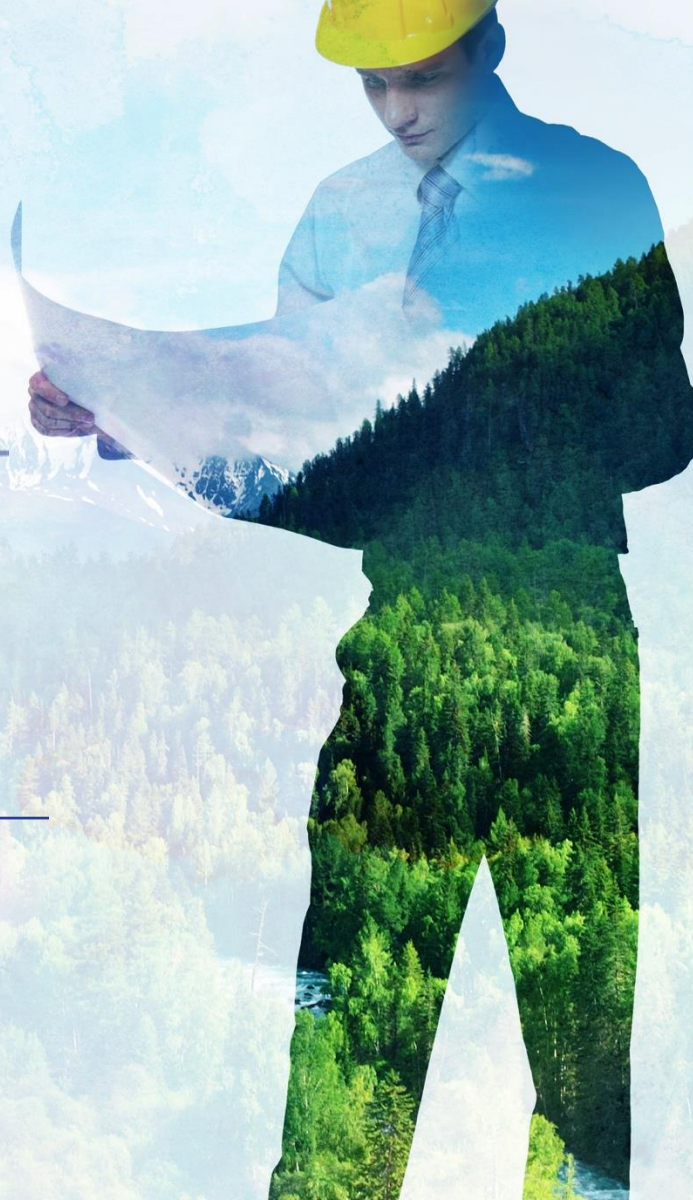
Yritys aikoo investoida Venäjälle seuraavan 12 kuukauden aikana

- Investointeja suunnittelevien yritysten osuus on kasvanut merkittävästi syksyn barometriin verrattuna
- Investointisuunnitelmat kohdistuvat lähes yksinomaan tytäryhtiöihin/edustustoihin

Suurimmat ongelmat

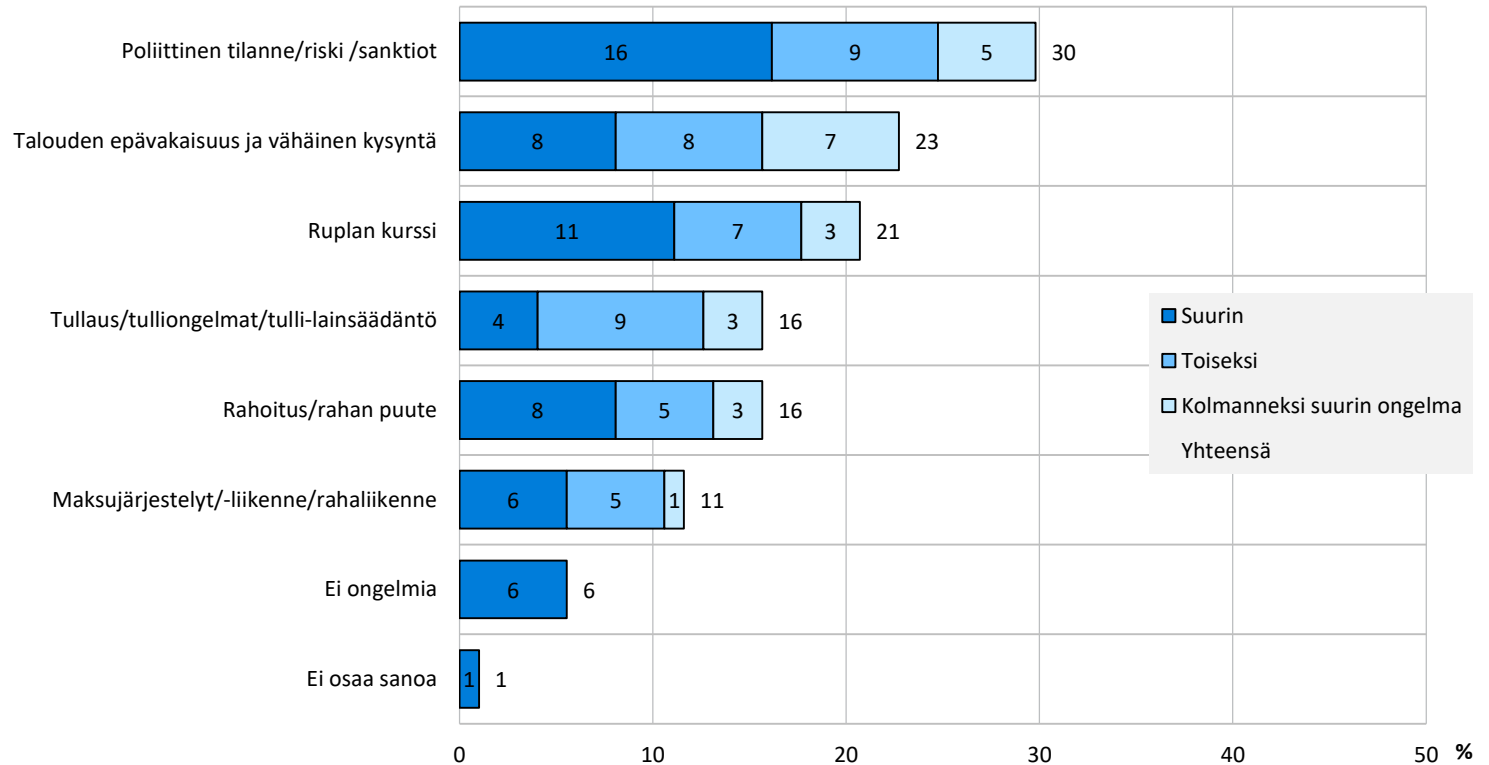
“Viranomaiset meille tällä hetkellä suurin haaste.”

— *Vastaajien kommentteja*

“Olen ollut yli 40 vuotta Venäjän kaupassa mukana, nyt yleinen maailman tilanne on vaikeuttanut toimintaa, ei vain Venäjän tilanne.”

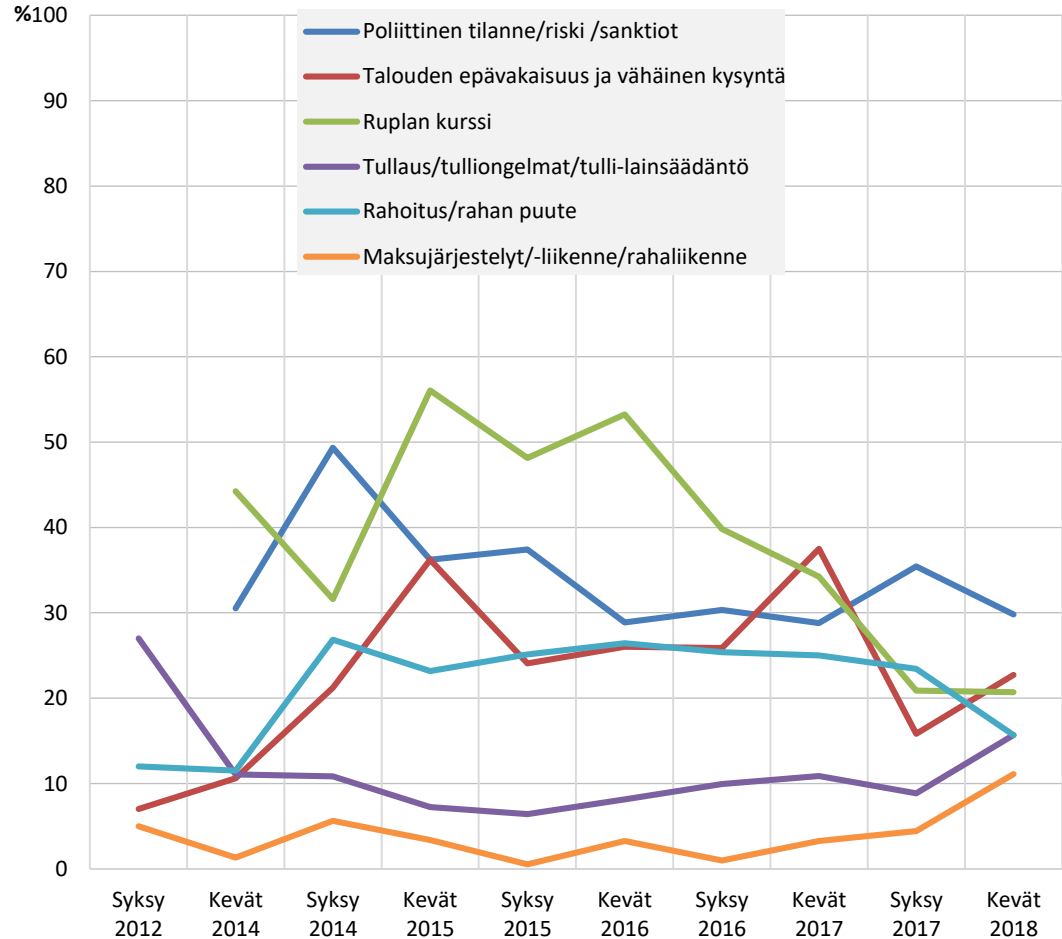
— *Vastaajien kommentteja*

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä

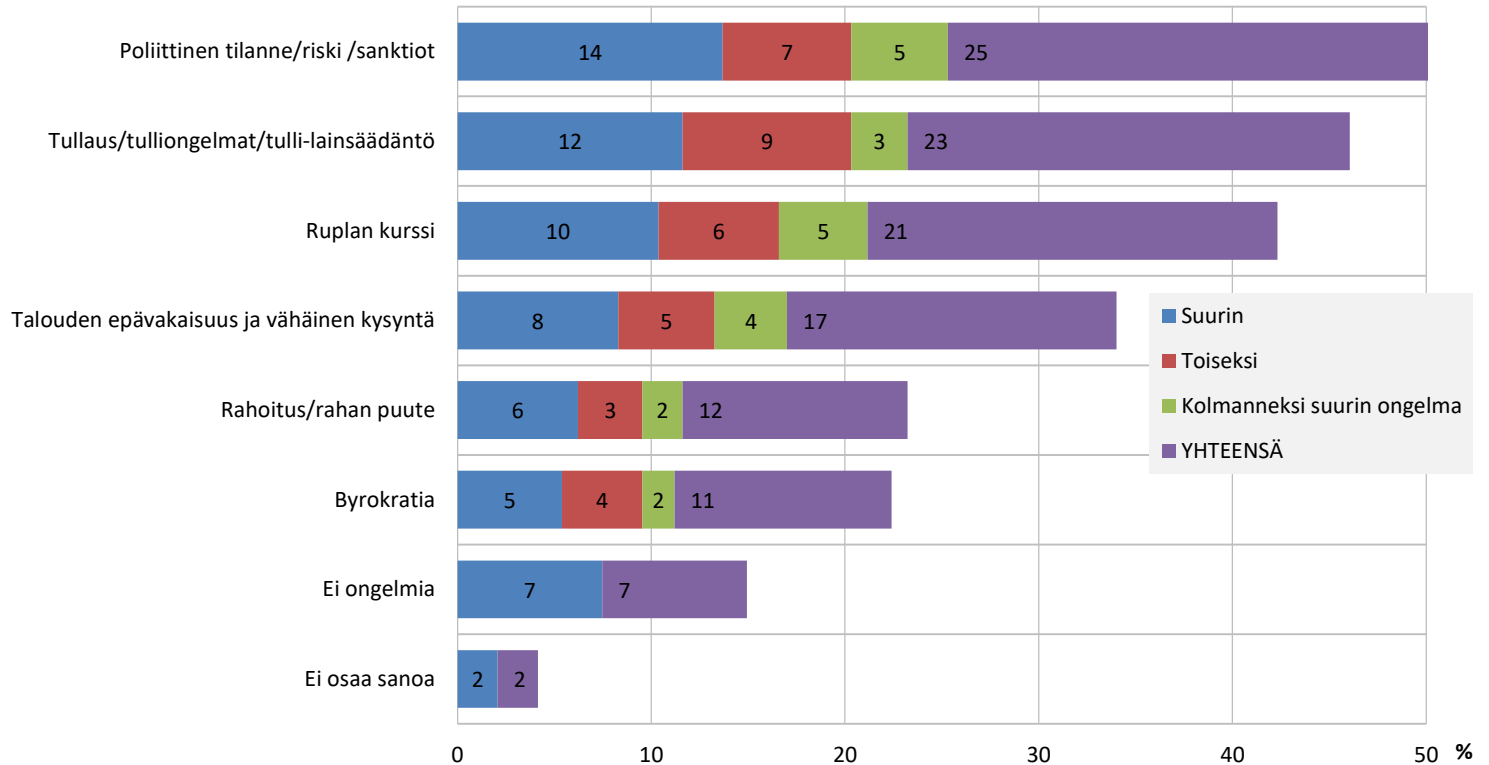

Suurimmat ongelmat liiketoiminnassa Venäjällä (Top-6)

- Poliittinen riski yleisimmin raportoitu ongelma suomalaisyritysten liiketoiminnassa Venäjällä
- Talouden epävakaisuus ja kysynnän vähäisyys noussut taas suuremmaksi ongelmaksi syksystä
- Rahoitus ja rahan puute laskenut kolmanneksi, kun ruplan kurssi pysyi suhteellisen vakaana
- Erityisesti kaupan alalla koetaan ongelmia tullauksen ja tullilainsäädännön kanssa verrattuina muihin aloihin

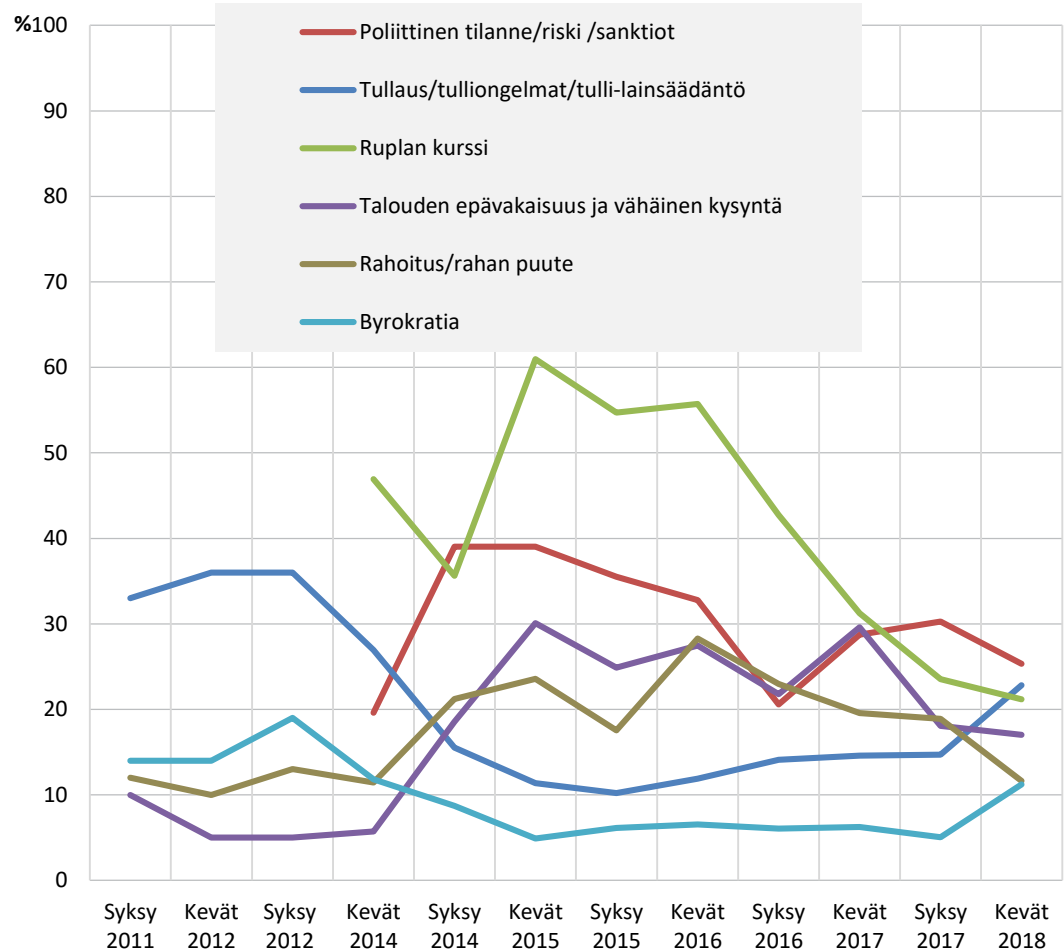

Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle

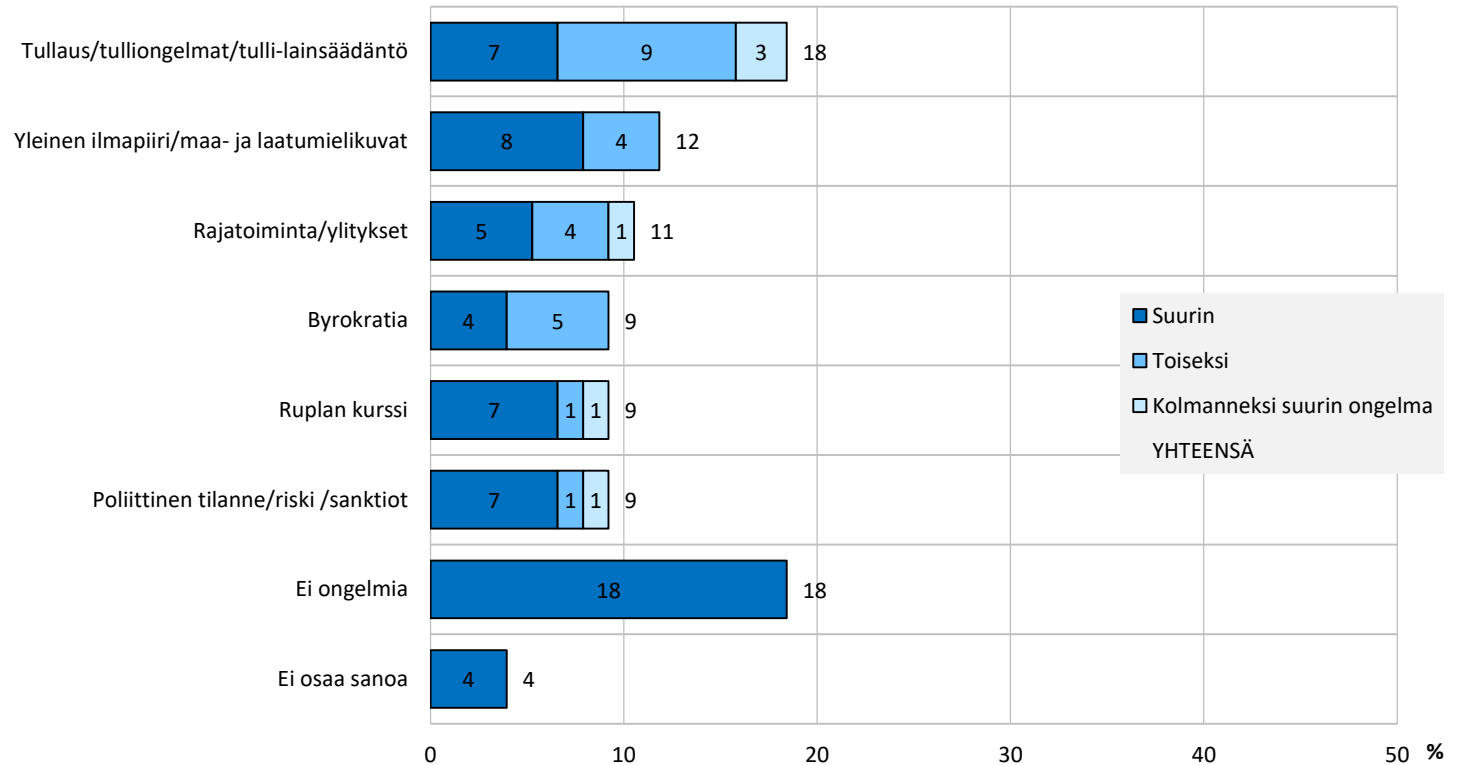

Suurimmat ongelmat viennissä Venäjälle (Top-6)

- Poliittinen riski edelleen Venäjänviennin kohdalla yritysten suurin ongelma
- Tullauksen ja tullilainsäädännön ongelmat ovat nousseet syksystä toiseksi suurimmaksi ongelmaksi
- Ruplan kurssi on laskenut kolmanneksi yleisimmäksi ongelmaksi suomalaisyritysten viennissä
- Talouden epävakaisuus on laskenut hieman syksystä ja rahoitus/rahan puute laskenut sen alle viime syksystä
- Kaupan alan yrityksiä haittaavat muita useammin byrokraattiaan liittyvät ongelmat

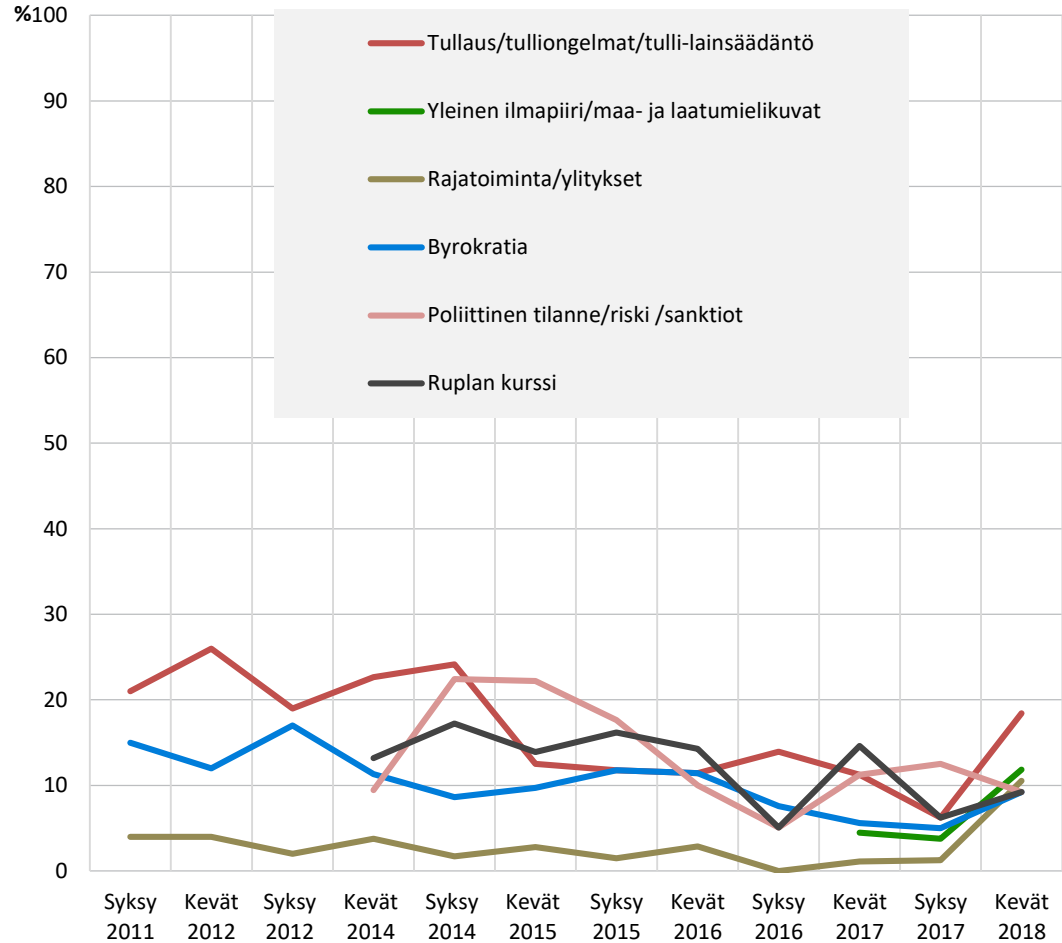

Suurimmat ongelmat tuonnissa

Suurimmat ongelmat tuonnissa Venäjältä (Top-6)

- Kuten viennissä tullausongelmat ovat taas yleistyneet ja nousseet yritysten suurimmaksi ongelmaksi Venäjän tuonnissa.
- Poliittinen riski on laskenut syksystä, mutta yleinen ilmapiiri ja maamielikuvat ovat yleistyneet ongelmana tuonnissa.
- Byrokraatiaan ja ruplan kurssiin liittyvät ongelmat ovat myös hieman yleistyneet
- Erityisesti teollisuusyritykset kokevat ongelmia tullauksen kanssa verrattuna muiden alojen yrityksiin.

Reagointi Venäjän taloustilanteeseen ja protektionismi

”Täytyisi muistaa että politiikka on politiikka ja Venäjä on ikuinen oma naapuri. Tarvitaan rohkeutta ja ennakkoluulottomuutta.”

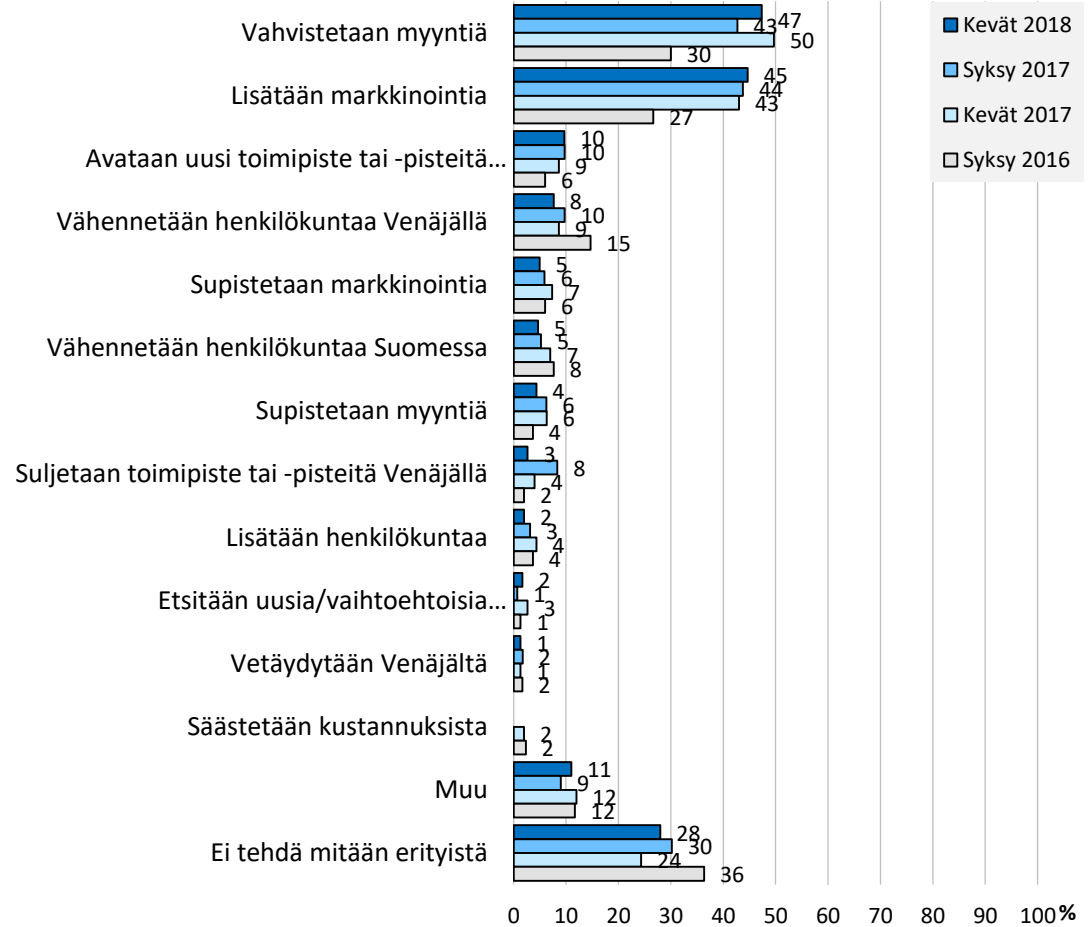
— *Vastaajien kommentteja*

”Viime syksyyn nähden on tapahtunut edistysaskeleita. On löydetty toimivia järjestelyjä maksujärjestelyjen selvittämiseksi. Valoa on näkyvissä jollei uusia sanktioita tule.”

— *Vastaajien kommentteja*

Miten yritys on nykytilassa reagoinut Venäjän markkinoilla toimimiseen

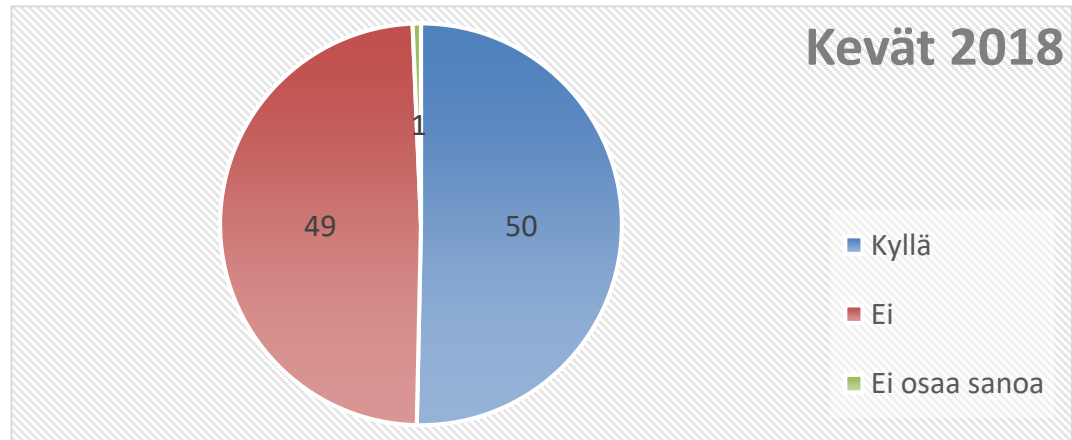
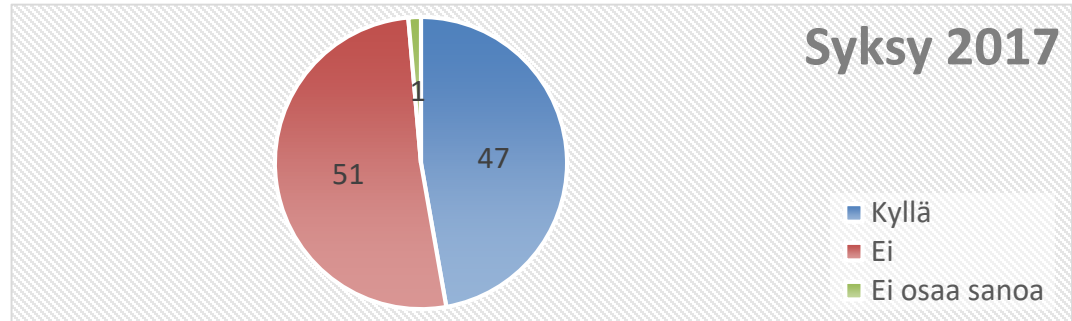
- Yritykset ovat vahvistaneet myyntiä ja markkinointia viime syksyäkin enemmän

"Ovatko Venäjän protektionistiset toimet vaikuttaneet yrityksenne toimintaan?"

Tuonninkorvaus- politiikka ja protektionismi

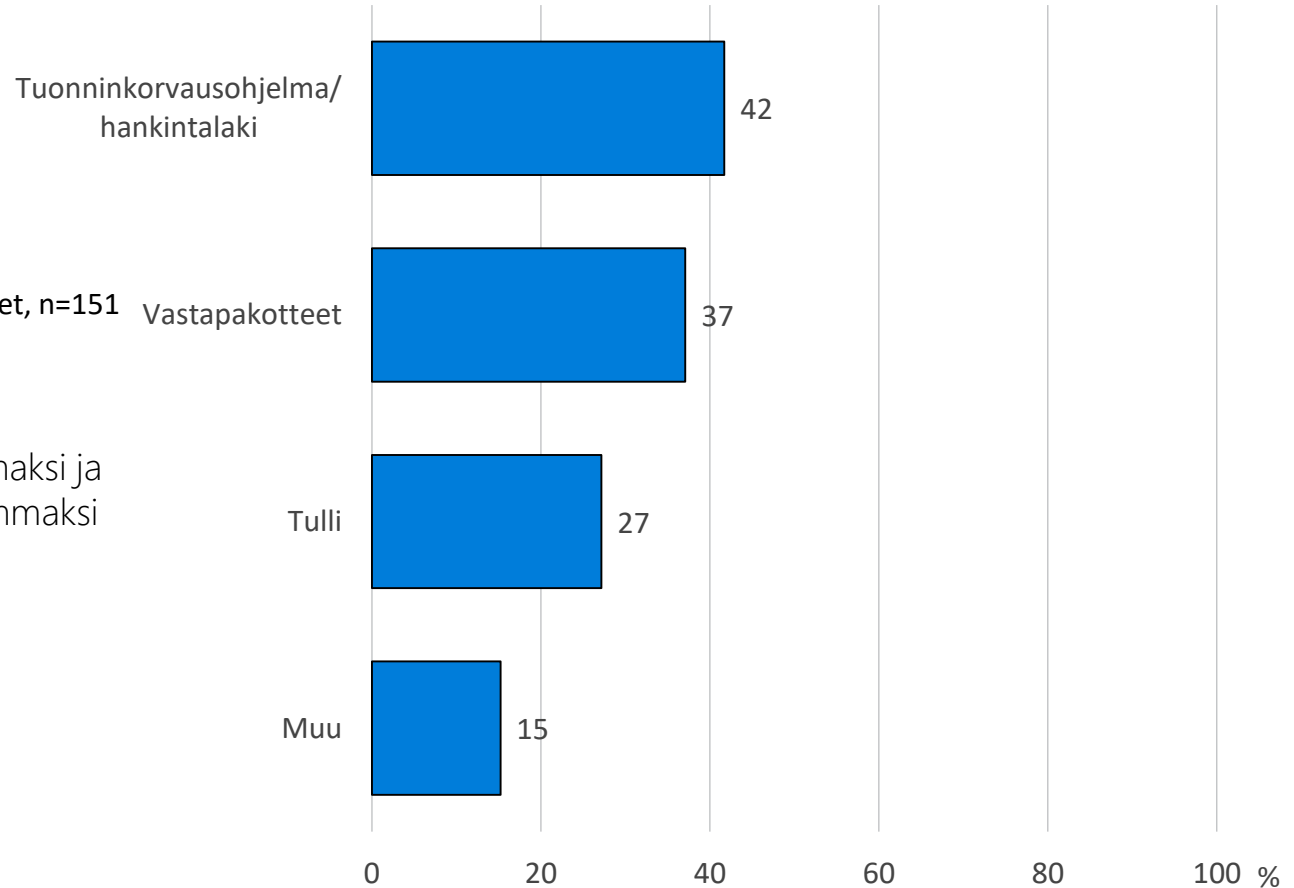
- Venäjän protektionistiset toimet ovat vaikuttaneet toimintaan puolessa vastaajayrityksistä ja osuus on noussut hieman syksystä

Mikä seuraavista toimista on pääasiallisesti vaikuttanut?

Protektionistiset toimet vaikuttaneet, n=151

- Tuonninkorvausohjelma ja hankintalaki koetaan suurimmaksi ja vastapakotteet toiseksi suurimmaksi ongelmaksi

Lisätietoja tutkimuksesta:

Jaana Rekolainen, toimitusjohtaja
Suomalais-Venäläinen kauppakamari
+358 400 457743
jaana.rekolainen@svkk.fi

Juha Lemmetyinen
Taloustutkimus Oy
050 516 8475
juha.lemmetyinen@taloustutkimus.fi

